

PRITARTA

Utenos rajono savivaldybės Smurto artimoje
aplinkoje prevencijos komisijos
2025-02-14 posėdžio protokolu Nr. SK-1

**UTENOS RAJONO SAVIVALDYBĖS APSAUGOS NUO SMURTO ARTIMOJE
APLINKOJE PREVENCIJOS KOMISIJOS PAREIGŲ ĮGYVENDINIMO 2024 METAIS
ATASKAITA**

Utenos rajono savivaldybės (toliau – savivaldybės) Smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos (toliau – Komisija) veiklos nuostatai patvirtinti savivaldybės mero 2023-06-13 potvarkiu Nr. MP-168 „Dėl Utenos rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai).

Vadovaujantis Nuostatų 7 punktu, savivaldybės mero 2023-06-28 potvarkiu Nr. MP-209 „Dėl Utenos rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos sudarymo“ sudaryta savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisija (pakeitimai 2024-01-11 Nr. MP-24 ir 2024-01-30 Nr. MP-80) trejų metų kadencijai. Komisiją sudaro 15 narių:

1. Gailutė Blažienė, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus patarėja Utenos ir Ignalinos rajonuose;

2. Buitvydaitė, Utenos šeimos ir vaiko gerovės centro socialinio darbo organizatorė;

3. Aldona Kirkienė, Tauragnų krašto bendruomenės tarybos narė, vaikų dienos centro socialinė darbuotoja;

4. Skaistė Kolesnikovienė, Lietuvos probacijos tarnybos Panevėžio regiono skyriaus vyr. specialistė;

5. Lina Markevičiūtė, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Utenos Viltis“ narė, vaikų dienos centro socialinė pedagogė;

6. Ina Meidienė, Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus pavaduotoja;

7. Jonas Paukštė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriaus vyr. specialistas;

8. Aida Papinigienė, Viešosios įstaigos Krizių centras „Angelų pieva“ vyr. socialinė darbuotoja;

9. Jurgita Papiirtytė, Utenos rajono socialinių paslaugų centro darbo su šeima padalinio atvejo vadybininkė;

10. Daiva Sapkauskienė, Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Veiklos skyriaus viršininkė;

11. Daiva Pečionė, Utenos rajono savivaldybės vicemerė;

12. Jovita Strazdienė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus vedėja;

13. Dovilė Galvydė, asociacijos Utenos moterų centras narė;

14. Vidmantas Vainauskas, Utenos apskrities vyrų krizių centro savanoris;

15. Dalia Vilkauskienė, Utenos rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore, komisijos pirmininkė.

Komisijos funkcijos:

nagrinėja smurto artimoje aplinkoje klausimus, savivaldybės tarybos pateiktus pasiūlymus, savivaldybės institucijoms ir įstaigoms teikia pasiūlymus dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politikos įgyvendinimo, smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims teikimo, smurtinio elgesio keitimo programų (mokymų), atlieka kitas Komisijos nuostatuose nustatytas funkcijas.

2024 m. organizuoti 5 Komisijos posėdžiai.

Komisijai nustatytų funkcijų įgyvendinimui Komisijos 2024-03-05 posėdžio protokolu Nr. SPK-2 patvirtintas Komisijos veiklos 2024 m. planas. Planas parengtas atsižvelgiant į Smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems, smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems ir smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims 2024-2026 metų veiksmų plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. rugsėjo 13 d. Nr. A1-602 „Dėl smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems, smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems ir smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims 2024-2026 metų veiksmų plano patvirtinimo“, numatytus tikslus ir uždavinius.

2024 m. veiklai Komisija išsikėlė tris uždavinius:

1. Uždavinys – padėti Savivaldybei įgyvendinti Lietuvos Respublikos Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo (toliau – ANSAAĮ) 4 straipsnio 12 dalyje nurodytas savivaldybių vykdomųjų institucijų pareigas bei savivaldybės teritorijoje planuojamas ir vykdomas smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims priemones bei strateginius dokumentus.

2. Uždavinys - analizuoti, kaip savivaldybėje įgyvendinama apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje, smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims, ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims politika.

3. Uždavinys - stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

Įgyvendindama 1-ąjį uždavinį, komisija organizavo veiklas, skirtas visuomenės švietimui smurto artimoje aplinkoje klausimais, skelbė informaciją apie paslaugas ir pagalbos galimybes smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims ir smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims. 2024 m. savivaldybės internetiniame puslapyje skelbti informaciniai pranešimai:

2024-03-15 „Smurtas artimoje aplinkoje – policijos pareigūnų veiksmai reaguojant į smurtą artimoje aplinkoje“ https://www.utena.lt/lt/5060-smurtas-artimoje-aplinkoje-nebukime-abejingi?cookie_18b105b9adf4ec34d155f18e2d152041=accepted

2024-05-28 „Smurtas prieš vaiką – problema, kurios negalime toleruoti“ <https://utena.lt/lt/5241-smurtas-pries-vaika-problema-kurios-negalime-toleruoti>

2024-10-25 „Smurtas artimoje aplinkoje. Probacijos tarnybos darbas su smurtauti linkusiais asmenimis“ <https://utena.lt/lt/5515-smurtas-artimoje-aplinkoje-probacijos-tarnybos-darbas-su-smurtauti-linkusiais-asmenimis>

2024-11-25 „Lapkričio 25-oji – Tarptautinė kovos su smurtu prieš moteris diena“ <https://www.utena.lt/en/visos-naujienos/5593-lapkricio-25-oji-tarptautine-kovos-su-smurtu-pries-moteris-diena-2>

Pažymėdama visuomenės švietimo svarbą, Komisija akcentavo tarptautinių dienų, skirtų smurto prevencijai, minėjimą. Minint Tarptautinę kovos su smurtu prieš moteris dieną, Komisija organizavo posėdį, kuriame buvo diskutuota apie pagalbą tėvams, kai smurtautojas yra jų vaikas. Utenos moterų centras, teikiantis specializuotą kompleksinę pagalbą nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims Utenos rajono savivaldybėje, pateikė statistiką, kad laikotarpyje nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. lapkričio 22 d. smurtą ar smurto grėsmę nuo savo vaikų patyrė 69 tėvai, iš kurių moterys, patyrusios smurtą ar smurto grėsmę nuo savo sūnaus – 58; moterys, patyrusios smurtą ar smurto grėsmę nuo savo dukters – 6; vyrai, kurie patyrė smurtą ar smurto grėsmę nuo savo sūnaus – 2; vyrai, kurie patyrė smurtą ar smurto grėsmę nuo savo posūnio – 6. Diskusijos dalyviai pažymėjo, kad viena iš pagalbos galimybių būtų savitarpio pagalbos grupės tėvams. Nutarta 2025 m. kartu su visuomenės sveikatos biuru atlikti paslaugos plėtros poreikį.

Minint tarptautinę smurto prevencijos dieną, Utenos moterų centras vykdė akciją - dalino informacinius pranešimus apie galimybę gauti specializuotą kompleksinę pagalbą Utenos rajono savivaldybėje nukentėjus nuo smurto artimoje aplinkoje.

Gegužės 15 dieną minima tarptautinė šeimos diena. 2024-05-18 d. Utenos turizmo sezono atidarymo metu Utenos kultūros centro vidiniame kiemelyje atidaryta iliustratorės Eglės Narbutaitės freska „Stipresnė už baimę“. Šia freska siekiama atkreipti visuomenės dėmesį į smurto prieš moteris problemą ir įkvėpti moteris stoti į kovą. Freskoje vaizduojama tvirta moteris, griebianti nuodingą gyvatę už kaklo, simbolizuoja smurtą patiriančių moterų stiprybę ir apsisprendimą prabilti apie problemą, išeiti iš smurtinės aplinkos ir kreiptis pagalbos. Atidarymo metu Komisijos nariai skaitė informacinius pranešimus apie smurto artimoje aplinkoje paplitimo situaciją savivaldybėje, pagalbos galimybes.

Komisija pažymėjo negalios aspekto svarbą vykdant smurto artimoje aplinkoje prevenciją, asmenis su negalia jungiančių bendruomenių, organizacijų įtrauktį. Savivaldybės viešosios tvarkos skyrius, administruojantis projektą „Utenai reikia tavęs“, finansuojamą iš Utenos rajono savivaldybės biudžeto, veiklos sritį „Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencija“ smurto artimoje aplinkoje prevenciją asmenims turintiems negalią nustatė kaip prioritetinę finansuoti teikiamų projektų sritį. 2024 m. savivaldybės biudžeto lėšomis (toliau – SB lėšos) finansuoti du nustatyto prioriteto projektai:

„Smurto prieš vaikus ir jaunuolius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių ar negalių prevencija Utenos rajone“, vykdytojas - Utenos švietimo centras, skirta 5000 Eur SB lėšų. Projektas skirtas smurto prevencijai lyties ar negalios aspektu. Projekte dalyvavo vaikai iš Utenos Vyturių, Krašunon, Aukštakalnio progimnazijų, kuriems praversti socialinių įgūdžių ugdymo mokymai pagal programą „Esu saugus“. 2024-11-20 organizuota respublikinė mokslinė – praktinė konferencija „Kas svarbiau – įtraukti ar įsitraukti kuriant saugią ugdymosi aplinką“.

"Negalia ir smurtas: išgyvenimai ir kovos būdai", vykdytojas - Dievo Apvaizdos seserų Kongregacija, skirta 3200 Eur SB lėšų. Projekto veiklose dalyvavo asmenų su negalia organizacijų atstovai: Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Utenos rajono nariai, 15 asmenų; Utenos krašto neįgaliųjų sąjungos nariai, 15 asmenų; Utenos neįgaliųjų draugijos nariai, 15 asmenų; Onkologinių ligonių asociacijos „Vilties kelias“ nariai, 15 asmenų. Utenos policijos komisariato pareigūnai kartu su savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus atstovais vedė užsiėmimus projekto dalyviams apie smurto formas, reikiamus veiksmus susidūrus su smurtu. Dalyviams organizuoti dailės terapijos užsiėmimai, nukreipti į savo emocijų atpažinimą, santykius su aplinkiniais. Dailės terapijos užsiėmimus vedė psichoterapeutė, sesuo Daiva. Organizuotos picų kepimo edukacijos, kurių metu projekto dalyviai ugdė gebėjimą atskleisti, naudotis asmeniniais vidiniais resursais, asmens saugumui didinti. Surengta, neįgaliųjų asmenų, dalyvavusių dailės terapijos užsiėmimuose, piešinių, kuriais atskleidė savo išgyvenimus, paroda. Piešiniai eksponuoti Utenos Dievo Apvaizdos seserų vienuolyne.

Komisija inicijavo savivaldybės institucijų bei įstaigų darbuotojų, nevyriausybinių organizacijų savanorių, dirbančių smurto artimoje aplinkoje ir smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos teikimo smurtą patyrusiems, smurto riziką patiriantiems asmenims ir smurto riziką keliantiems asmenims srityse, dalyvavimą mokymuose profesinei kompetencijai kelti, savivaldybės administracijos kompetencijų stiprinimui, formuojant ir įgyvendinant smurto prevencijos ir pagalbos tikslinei grupei politiką.

Komisija 2024-04-17 organizavo Utenos apskrities savivaldybių smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijų išvažiuojamąjį posėdį susitikti su Ukmergės rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisija, kuri pristatė Ukmergės rajono savivaldybės koordinuoto institucijų atsako į smurtą artimoje aplinkoje algoritmą ir sistemą. Parengtas algoritmo projektas bus tvirtinamas 2025 m. I ketvirtį.

Komisijos atstovai 2024-03-13 dalyvavo Seimo Savizudybių ir smurto prevencijos komisijos nuotoliniame posėdyje.

Komisijos pirmininkė dalyvavo respublikinėje konferencijoje „Tarpinstitucinio bendradarbiavimo perspektyvos šeimos gerovės srityje“, kuri vyko 2024-04-07 Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salėje, pasidalinta savivaldybės komisijų tarpusavio bendradarbiavimo vaiko ir šeimos gerovės srityje patirtimi, skaitė pranešimą „Šeimai palankios aplinkos kūrimas savivaldybėse: gerosios patirties pasidalinimas“. Konferencijos tikslas – aptarti tarpinstitucinį bendradarbiavimą siekiant kurti šeimai palankią aplinką regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu, įtraukiant šeimų bei su šeimomis dirbančias organizacijas, stiprinant šeimų interesų atstovavimo iniciatyvas.

Komisija ne rečiau kaip kartą ketvirtyje savivaldybės interneto svetainėje peržiūrėjo, o esant poreikiui, atnaujino informaciją apie paslaugas ir pagalbos galimybes smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims ir smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims.

Komisijos iniciatyva organizuoti smurtinio elgesio keitimo mokymai pagal 2023-09-13 Socialinės ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-603 „Dėl Smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programos patvirtinimo“ patvirtintą smurtinio elgesio artimoje aplinkoje keitimo programą. Mokymai organizuoti įgyvendinant projektą „Smurto artimoje aplinkoje prevenciniai užsiėmimai“, vykdytojas - asociacija Utenos apskrities vyrų krizių centras“, skirta 6750 Eur SB lėšų. 2024 birželio-gruodžio mėnesiais praveisti prevenciniai smurtinio elgesio keitimo mokymai 2 mišrioms grupėms po 12 užsiėmimų kiekvienai. Iš viso dalyvavo 20 asmenų (vyrų ir moterų) nuo 18 metų. Projekto lėšomis taip pat organizuoti prevenciniai smurtinio elgesio keitimo mokymai 14-18 m. amžiaus paaugliams pagal smurto prevencinę programą „Esu saugus“. Praveisti mokymai 3 grupėms, kiekvienoje grupėje dalyvavo 10 paauglių. Iš viso mokymuose dalyvavo 30 paauglių, iš kurių 7 turintys negalią.

Įgyvendindama 2-ąjį uždavinį Komisija atliko savivaldybės administracijos veiksmų įgyvendinant smurto prevenciją ir pagalbos tikslinei grupei teikimo įsivertinimą pagal kokybės standartą savivaldybių administracijoms lygių galimybių, lyčių lygybės bei smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo politikos srityse, patvirtintą Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024-03-29 įsakymu Nr. A1-245 „Dėl lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės bei apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims įgyvendinimo kokybės standartą savivaldybių administracijoms patvirtinimo“. Savivaldybės įsivertinimas pagal lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės bei apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims įgyvendinimo kokybės standartą savivaldybių administracijoms pateiktas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 2024-10-01 raštu Nr. (3.15 MR) S-3247).

Vadovaudamasi Komisijos nuostatais, Komisija kasmet iki einamųjų metų kovo 15 d. savivaldybės tarybai pateikia informaciją apie Komisijos pareigų įgyvendinimą praėjusiais metais.

Komisija kartą ketvirtyje teikia informaciją Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai apie komisijos veiklą įgyvendinant ANSAAĮ nuostatas.

Įgyvendindama 3-ąjį uždavinį, Komisija organizavo veiklas, skirtas tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimui.

2024-04-09 Komisija kartu su savivaldybės šeimos komisija organizavo išplėstinį posėdį tema „Pasirengimas šeimai – smurto artimoje aplinkoje prevencija“.

2024-03-22 Komisijos atstovai dalyvavo tarpinstituciniame pasitarime su Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Utenos rajono policijos komisariato pareigūnais Utenos apskrities mastu „Smurtas artimoje aplinkoje“. Komisijos pirmininkė skaitytas pranešimą apie komisijos veiklą, dalinosi gerąją veiklos patirtimi.

2024-09-30 Komisijos atstovai dalyvavo tarpinstituciniame pasitarime su Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Zarasų rajono policijos komisariato pareigūnais Utenos apskrities mastu „Smurtas artimoje aplinkoje“.

Komisija parengė koordinuoto institucijų atsako į smurtą artimoje aplinkoje algoritmo projektą savivaldybėje, siekiant efektyvaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo. Algoritmo tvirtinimas planuojamas 2025 m. II-ąjį ketvirtį.
